Образецът на резюме на цялостна предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

РЕЗЮМЕ НА ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Институция: **МИНИСТЕРСТВО НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ**	**Нормативен акт:** Нормативни мерки за прилагане на Акта за управление на данните (Регламент (ЕС) 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно европейска рамка за управление на данните и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724)
Период на извършване на оценката: **м. май 2024 – м. февруари 2025 г.**	○ Национално ◉ Европейско ○ Национално и европейско ○ Международно
Лице за контакт: Мариана Цвяткова - началник отдел „Електронна идентификация и данни“, дирекция „Политики за електронно управление“	**Телефон и ел. поща:** 02 949 2402 M.Tsvyatkova@egov.government.bg

1. Проблеми, цели и варианти на действие

1.1. Проблем за решаване:

Настоящата инициатива е свързана със създаване на условия за изпълнение на Регламент (ЕС) 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно европейска рамка за управление на данните и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (Акт за управление на данните, АУД)[1], в контекста на българската правна и институционална среда.

Актът за управление на данни (АУД) е междусекторен инструмент, който има за цел да регулира повторното използване на някои категории защитени данни, притежавани от организациите от обществения сектор, като стимулира споделянето на данни чрез регулиране на нови посредници на данни и чрез насърчаване на споделянето на данни за алтруистични цели. В обхвата на АУД са включени както личните, така и неличните данни. По отношение на личните данни, се прилага Общият регламент за защита на данните (ОРЗД)[2]. В допълнение към ОРЗД, предвидените предпазни мерки ще повишат доверието в споделянето и повторната употреба на данни, предпоставка за предоставяне на повече данни на пазара.

АУД допълва Директивата относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор (Директива (ЕС) 2019/1024)[3] като улеснява сигурния достъп до определени набори от защитени данни и насърчава използването на данни, чиято повторна употреба не се регулира от Директива (ЕС) 2019/1024.

АУД и приетите правила за публикуване и повторно използване на конкретни набори от данни с висока стойност[4] преодоляват установените дефицити на данни от обществения сектор за повторна употреба и създават по-широки възможности за разгръщане на потенциала на данните за създаване на нови продукти и услуги. Като ресурс за иновации, данните се отличават от традиционните икономически

[1] Регламент (ЕС) 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно европейска рамка за управление на данните и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (Акт за управление на данните), ОВ L 152, 03/06/2022 *г.*

[2] Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните), ОВ L 119, 04/05/2016 г.

[3] Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор, ОВ L 172, 26.6.2019 г.

[4] Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138 на Комисията от 21 декември 2022 година за определяне на списък с конкретни набори от данни с висока стойност и реда и условията за тяхното публикуване и повторно използване, ОВ L 19, 20.1.2023

ресурси, тъй като могат да се използват едновременно от различни участници неограничен брой пъти. Ефективното използване на този потенциал, е свързано с споделяне на повече данни, както от обществения сектор, така и между икономическите оператори.

АУД е част от цялостната правна рамка за оползотворяване на икономическия ресурс на данните и създаване на единен пазар за данни, която *inter alia* включва и Акта за данните[5], който въвежда хармонизирани правила, свързани със споделянето на данни между икономически субекти (B2B), обмена на данни с потребители (B2C и C2B), но и споделянето на данни между икономически субекти и публични органи (B2G).

Общият обхват на АУД е представен на графиката:

Източник: Европейска комисия

Националното прилагане на АУД е свързано с промени, както в съществуващата нормативна уредба, така и с въвеждането на нови правни институти, съответно регулации в следните основни области:

- регламентиране на *повторното използване* на определени категории защитени данни, притежавани от организациите от обществения сектор ("защитени данни", като поверителни статистически и търговски данни, лични данни, защитени права върху интелектуална собственост на трети страни);
- насърчаване на споделянето на данни чрез регулиране предоставянето на *посреднически услуги за данни*;
- насърчаване на *споделянето на данни за алтруистични цели*.

Според АУД държавите членки определят *санкциите*, приложими при нарушения на въведените задължения, свързани с:

- предаването на нелични данни към трети държави (чл. 5, пар. 14 и чл. 31, АУД);
- уведомяване от страна на доставчиците на посреднически услуги за данни (чл. 11, АУД);
- условията за предоставяне на посреднически услуги за данни (чл. 12, АУД);
- условията за регистрация като призната организация за алтруистично споделяне на данни (чл. 18, 20, 21 и 22, АУД).

Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. Държавите членки трябва да предприемат необходимите мерки, за да гарантират прилагането на определените санкции.

[5] Регламент (ЕС) 2023/2854 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно хармонизирани правила за справедлив достъп до данни и за тяхното използване и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/2394 и Директива (ЕС) 2020/1828 (Акт за данните), ОВ L, 2023/2854, 22.12.2023

1.1.1. Описание на проблема и причините за неговото възникване

Предметът на АУД е свързан с регулиране на обществени отношения, възникващи в резултат от високата динамика на технологичното развитие, нарастващите обеми и разнообразието на данни, които се генерират годишно в света. Данните са основата за нови цифрови продукти и услуги. Наличието на тези данни е критичен фактор за иновации, базирани на данни, включително разработването на по-персонализирани и по-евтини продукти, не на последно място с използване на изкуствен интелект (AI) и свързани технологии.

Амбицията на ЕК е да формира условия за разгръщане на потенциала на данните в полза икономиката и обществото. Прогнозите за пазара на данни в ЕС показват, че до 2030 г. неговият обем ще се увеличи почти двойно спрямо 2020 г. и ще достигне 118 млрд. евро.[6] Според същата прогноза до 2030 г. икономиката на данните на ЕС да достигне стойност от 851,5 млрд. евро.

Според Европейския инструмент за наблюдение на пазара на данни (The European Data Market Monitoring Tool)[7], броят на предприятията за данни в България през 2019 г. е 1 300 или 6% от предприятията в сектори J (Създаване и разпространение на информация и творчески продукти) и M (Професионални дейности и научни изследвания), при средно 11,4 % за ЕС-27. Същевременно приходите от продажби на тези предприятия представлява 3,9% от общите приходи на всички предприятията от сектор J и M и е над средния показател за ЕС-27, който е 3,6%. Делът на българските предприятия за данни е 0,50% от общия пазар на данни в ЕС и в този контекст България се намира в благоприятна позиция, която според прогнозите, използвани от ЕК при оценката на въздействието на мерките, предвидени в АУД, е предпоставка за ускоряване на развитието на този пазарен сегмент.

Според актуализираната прогноза на Европейския инструмент за наблюдение на пазара на данни, делът на българските предприятия за данни към 2030 г. се очаква да бъде 0,70% от пазара на данни в ЕС (основен сценарий за пазара на данни на ЕС към 2030 г.[8]). Според този сценарий към 2030 г., броят на предприятията за данни ще бъде 2 796 или 2,5% от общия брой на предприятията в секторите, свързани с данни[9]. Очакваният ръст на приходите на предприятията за данни, при този сценарий е 167,2% спрямо данните за 2020 г. (320 млн. евро).

Необходимостта от предприемането на (нормативни) мерки за прилагането на АУД произтича от ангажиментите на Република България като член на ЕС, но и от динамиката на технологичното развитие и нейното влияние върху значими обществени отношения.

1.1.2. Възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Целите на АУД не могат да бъдат постигнати само с промени в организацията на работа и/или въвеждане на нови технологични/функционални решения.

1.1.3. Защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

АУД регулира нововъзникващи икономически и обществени отношения, за които в действащата нормативна рамка не е предвидена специфична правна уредба. Определени елементи на съществуващата правна рамка не съответстват на новите аспекти, регламентирани в АУД, а част от въведените правни институти и понятия, нямат аналог в българското право.

1.1.4. Задължителните действия, които произтичат от нормативни актове от по-висока степен или от такива от правото на ЕС.

Съгласно чл. 288 от ДФЕС регламентите (в частност АУД) са пряко приложими в България, т.е. от датата на прилагане на АУД 24.09.2023 г., неговите разпоредби са в сила за България.

България е предприела първоначални стъпки за изпълнението на АУД – с Решение № 670 от 29.09.2023 г.[10] на Министерския съвет са определени националните компетентни органи по смисъла на АУД:

- ▷ министърът на електронното управление е определен за:
  - – единна информационна точка по смисъла на чл. 8, пар. 1 от АУД;
  - – национален компетентен орган за оказване на съдействие на организациите от обществения сектор, предоставящи или отказващи достъп с цел повторно използване на данни, съгласно чл. 7, пар. 1 от АУД, с изключение на данните в сектор "Статистика";

[6] European Data Market study 2021-2023, https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/results-european-data-market-study-2021-2023, основен (базов) сценарий.

- национален компетентен орган за доставчиците на посреднически услуги за данни и за организациите за алтруистично споделяне на данни по смисъла на чл. 13, пар. 1 и чл. 23, пар. 1 от АУД.

▷ председателят на Националния статистически институт е определен за национален компетентен орган за сектор "Статистика" за оказване на съдействие на организациите от обществения сектор, предоставящи или отказващи достъп с цел повторно използване на данни, съгласно чл. 7, пар. 1 от АУД.

Със същото решение Министерският съвет възлага на министъра на електронното управление да предложи необходимите промени в свързаното законодателство във връзка с изпълнението на АУД.

1.1.5. Извършени ли са последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

По настоящем някои от въпросите, свързани предмета на АУД са регламентирани или предмет на уредба в множество закони – Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), Закон за статистиката (ЗС), Закон за защита до личните данни (ЗЗЛД), Закон за патентите и регистрацията на полезните модели (ЗПРПМ), Закон за авторското право и сродните му права (ЗАПСП), Закон за защита на конкуренцията (ЗЗК), Търговски закон (ТЗ), Закон за защита на търговската тайна (ЗЗТТ) и др. За посочените нормативни актове не са извършвани последващи оценки.

1.2. Цели:

Общата цел на оценка на въздействието е да бъде определен обхватът на необходимите промени в свързаното законодателство във връзка с изпълнението на АУД и видът на нормативните инструменти, така че в най-голяма степен да бъде постигната неговата обща цел.

Специфичните цели:

▷ **Специфична цел 1:** Осигуряване на нормативно съответствие между изискванията на Акта за управление на данните (Регламент (ЕС) 2022/868) и националната правна и институционална рамка в областта на данните;

▷ **Специфична цел 2:** Формиране на административен капацитет за ефективно и ефикасно прилагане на Акта за управление на данните (Регламент (ЕС) 2022/868) и за пълноценно използване на потенциала на данните за икономиката и обществото.

Разполагането във времето на мерките за прилагане на АУД трябва да подпомогне в максимална степен преодоляването на потенциални последствия от забавяне изпълнението на задължения по прилагане на европейското право и евентуалното предприемане на правни действия срещу България.

1.3. Варианти за действие:

1.3.1. По проблем 1:

Вариант "Без действие"

Вариант 0 "без намеса" не е приложим, тъй като:

▷ по силата на чл. 288 от ДФЕС регламентите са пряко приложими в България, т.е. от датата на прилагане на АУД 24.09.2023 г., неговите разпоредби са в сила за България;

▷ осигуряването на условия за прилагането на АУД е свързано със задължителна законодателната намеса за:

- ревизиране на съществуващи нормативни текстове, които са в колизия с разпоредбите на АУД, в частност, по отношение на възможността за повторно използване на определени категории защитени данни, при определени условия;

[7] https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/results-2017-2020-european-data-market-study

[8] European Data Market study 2021-2023, https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/results-european-data-market-study-2021-2023

[9] Според актуализираната методология на изследването това са секторите A, C, D, E, G, H, J, K, M, P, Q

[10] Решение № 670 от 29 септември 2023 г. на Министерския съвет за определяне на национални компетентни органи по смисъла на РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 2022/868 относно европейска рамка за управление на данните (Акт за управление на данните), https://pris.government.bg/document/aac2c2c86d278f9ede69698b1e00c4cc

- въвеждане на новите правни институти – "посреднически услуги за данни", съответно за "доставчици на посреднически услуги за данни", "алтруизъм по отношение на данните" и свързаните с тях национални изисквания и процедури;
- определяне на правомощията и функциите на компетентните органи по прилагането на АУД;
- определяне ефективни, пропорционални и възпиращи санкции в предвидените от АУД случаи.

Тези обстоятелства определят вариант 0 "без намеса" като неприемлив, поради което този вариант не е разглеждан при анализа.

Вариант 1 "Приемане на изменения и допълнения на съществуващите закони, регламентиращи въпросите, обхванати от АУД"

Вариант 1 предвижда нормативна намеса чрез изменения и допълнения на съществуващите закони, регламентиращи въпросите, обхванати от АУД.

Правният инструмент за реализация на вариант 1 е закон за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация или Закона за електронното управление, а с преходни и заключителни разпоредби на този закон се правят съответните изменения в свързаното законодателство.

Чрез вариант 1 прилагането на АУД се интегрира в съществуващата правна уредба, не се създават нови държавни органи. Министерският съвет с подзаконов акт или актове урежда организационните и процедурните въпроси, свързани с прилагането на АУД.

Вариант 1 е правно и най-бързо осъществим, тъй като изисква по-малко време за подготовка и приемане на предвидените изменения, в сравнение с другите варианти.

Вариант 2 "Приемане на нов самостоятелен закон"

Вариант 2 предвижда нормативна намеса чрез създаване на нов законодателен акт, регламентиращ въпросите, обхванати от АУД, който условно може да бъде наречен *закон за повторно използване на някои категории защитени данни*. С преходни и заключителни разпоредби на този закон се правят съответните изменения в свързаното законодателство – основно в Закона за достъп до обществена информация и Закона за електронното управление.

При вариант 2, условията за прилагане на АУД се обособяват в самостоятелен закон (закон за повторно използване на някои категории защитени данни), съществуващата правна уредба се хармонизира с АУД, не се предвижда създаване на нови държавни органи. Министерският съвет с подзаконов акт или актове урежда организационните и процедурните въпроси, свързани с прилагането на АУД. Подчертава се значението на новите аспекти, регламентирани в АУД. Обособяването на реда, условията и процедурите за повторно използване на някои категории защитени данни се аргументира със спецификата на този тип данни и различните условия (вкл. технически) за тяхното повторно използване (чл. 5, АУД).

Вариант 2 е правно осъществим, но изисква повече време за подготовката и приемането на новия законодателен акт, в сравнение с вариант 1.

Вариант 3 "Кодификация на законодателството в областта на данните"

Кодификацията на законодателството, свързано с данните на национално ниво се обуславя от съществуващата фрагментация на правната уредба и изискванията на Закона за нормативните актове. Кодификацията е възможност за по-ефективно уреждане и управление на обществените отношения, свързани с нарастващите обеми и разнообразието на данни, които се генерират годишно в света. Същевременно динамичния характер на икономиката на данните предполага гъвкави регулаторни модели и възможност за бърза адаптация към променящите се технологични, обществени и икономически условия.

При вариант 3, правната материя в областта на данните се кодифицира, хармонизират се процедурите, свързани с отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор, но и по-широката рамка за използване на данните, съгласно визията за общо европейско пространство на данни като подкрепя формирането на вътрешен пазар за данни, на който данните могат да се използват независимо от мястото на физическото им съхранение в Съюза в съответствие с приложимото право. Не се предвижда създаване на нови държавни органи. Министерският съвет с подзаконов акт или актове урежда организационните и процедурните въпроси, свързани с прилагането на кодифицираната

правна рамка в областта на данните. Създава се цялостна национална рамка за ефективно използване на потенциала на данните за икономиката и обществото.

Вариант 3 е правно осъществим, но изисква значително повече време за подготовка и приемане на промените, в сравнение с другите варианти. В краткосрочен план вариант 3 не осигурява изпълнението на ангажимента на България за създаване на условия за прилагането на АУД. същевременно в средно- и дългосрочен план кодификацията на нормативната уредба за управление на данните е възможност за оптимизиране на организацията и процедурите, а съответно и на ресурсите. Това би имало и положително въздействие за по-динамично развитие на пазара на данни и по-голям принос за икономическото и социалното развитие.

2. Препоръчителен вариант

Спецификата на планираните нормативни мерки, съгласно разгледаните варианти определя възможност за избор по целесъобразност на вариант за действие между вариант 1 и вариант 2, тъй като двата варианта осигуряват изпълнението на ангажимента на България за създаване на условия за прилагането на АУД, в краткосрочен план.

Въз основа на направената оценка, както и с оглед съкратените срокове за изпълнение на предвидените мерки, препоръчителният подход за действие е **вариант 1 – приемане на изменения и допълнения на съществуващите закони, регламентиращи въпросите, обхванати от АУД**, реализирани чрез закон за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация или Закона за електронното управление, а с преходни и заключителни разпоредби на този закон се правят съответните изменения в свързаното законодателство.

В средносрочна перспектива е препоръчително планиране на мерки за цялостен преглед на законодателството, свързано с цялостната рамка определена от Европейската стратегия за данните[11] за развитието на икономиката, основана на данни и създаването на европейски пространства за данни.

2.1. По проблем 1:

Вариант 1 "Приемане на изменения и допълнения на съществуващите закони, регламентиращи въпросите, обхванати от АУД"

Описание:

Нормативната намеса включва приемане на изменения и допълнения на следните закони:

- Закон за достъп до обществена информация, регламентиране на:
  - правилата и условията за достъп и повторно използване на данните по чл. 3, пар. 1 от АУД, съответно приложимите национални процедури при искания за тяхното повторно използване;
  - ред и условия за събиране на такси за разрешаване на повторното използване на данни по чл. 3, пар. 1 от АУД, при запазване на принципите, определени в чл. 20 и чл. 41е от ЗДОИ, както и регламентиране на по-ниски такси или освобождаване от такси на МСП, новосъздадени предприятия, организации на гражданското общество и учебни заведения, както и при повторното използване на категориите данни за научноизследователски цели или нетърговски цели;
  - компетентни органи, които оказват съдействие на организациите от обществения сектор, предоставящи или отказващи достъп с цел повторно използване до категориите данни, посочени в чл. 3, пар. 1 от АУД;
  - единна информационна точка (чл. 8 от АУД)
  - санкции при нарушения на задълженията във връзка с предаването на нелични данни към трети държави (чл. 5 от АУД);
  - новите понятия по чл. 2 от АУД.

[11] COM/2020/66 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52020DC0066

- Закон за електронното управление, регламентиране на:
  - правомощията министъра на електронното управление, включително механизми за координиране и насочване на хоризонталните аспекти на управлението на данните (чл. 13 и 14, чл. АУД);
  - условията за уведомяване от страна на доставчиците на посреднически услуги за данни (чл. 10 и 11, АУД), както и условията за предоставяне на посреднически услуги за данни (чл. 12, АУД);
  - организационни или технически мерки, или и двете, за улесняване на алтруизма по отношение на данните (чл. 16, АУД);
  - общи изисквания за регистрация (чл. 18, АУД) и процедура за регистрация на признати организации за алтруистично споделяне на данни (чл. 19, АУД);
  - санкциите за нарушаване на условията за регистрация като призната организация за алтруистично споделяне на данни (чл. 18, 20, 21 и 22, АУД).
  - механизми за координиране и насочване на хоризонталните аспекти на управлението на данните: те биха допринесли за преодоляване на технически проблеми, по-специално въпроси, свързани с оперативната съвместимост.
- Закон за статистиката, регламентиране на:
  - функциите на председателя на НСИ като национален компетентен орган за сектор "Статистика" за оказване на съдействие на организациите от обществения сектор, предоставящи или отказващи достъп с цел повторно използване на данни, съгласно чл. 7, пар. 1 от АУД (възлагането може да бъде направено и в ЗДОИ).
- изменения в други свързани закони, свързани с прилагането на АУД.

Чрез вариант 1 прилагането на АУД се интегрира в съществуващата правна уредба, не се създават нови държавни органи. Министерският съвет с подзаконов акт или актове урежда организационните и процедурните въпроси, свързани с прилагането на АУД.

Вариант 1 е правно и най-бързо осъществим, тъй като изисква по-малко време за подготовка и приемане на предвидените изменения, в сравнение с другите варианти.

Положителни (икономически/социални) въздействия в тригодишна перспектива:

АУД създава регулаторна рамка, благоприятстваща споделянето на данни в ЕС. Тя е пропорционална на преследваните цели и оставя възможности за гъвкавост за допълнителни мерки на национално и секторно равнище.

Според оценката на ЕК, АУД има пряко въздействие върху икономиката на ЕС, основана на данните, чийто размер се оценява между 7,2 млрд. евро и 10,9 млрд. евро през 2028 г. Освен това инициативата ще действа като катализатор за създаване на по-ефективни услуги и нови продукти, базирани на данните, включително изкуствен интелект. Това ще бъде от полза не само за икономиката, основана на данните, но и за икономиката на ЕС и обществото като цяло.[12]

По-доброто използване на данни може да доведе до подобряване на здравето и благосъстоянието, по-добра околна среда, засилени действия в областта на климата, по-ефективни обществени услуги и по-безопасни общества.

Над 99% от компаниите, доставчици на данни и над 98,8% от компаниите потребители на данни в ЕС са МСП[13]. Около 85% от новите работни места, създадени в икономиката на данните през последните години, са създадени от МСП.

Създаването на ефективни условия за прилагането на АУД в България е възможност за разгръщане на потенциала за иновации, базирани на данни и заемането на конкурентни позиции, включително в контекста на формиращите се общи европейски пространства за данни.

Отрицателни (икономически/социални) въздействия в тригодишна перспектива:

[12] Според оценката, прилагането на АУД ще спомогне за генериране на потенциални приходи в размер от 1,3 трилиона евро до 2027 г., свързани с увеличаване на производителността в преработвателната промишленост чрез данните от интернет на нещата и ще помогне за спестяването на около 120 милиарда евро годишно в сектора на здравеопазването в ЕС.

[13] Европейска комисия (2020a). *Резултати от проучването на европейския пазар на данни за периода 2017—2020 г.*, SMART 2016/0063, https://digital-strategy.ec.europa.eu/bg/library/results-2017-2020-european-data-market-study

Не са идентифицирани отрицателни икономически и социални въздействия.

Специфични въздействия в тригодишна перспектива:

→ **Въздействия върху малките и средните предприятия:**

АУД има въздействие върху МСП, както от разширените възможности за повторно използване на данни (в частност определените в АУД категории защитени данни), така и като доставчици на посреднически услуги за данни. Увеличените възможности за повторно използване на определени категории защитени публични данни, адресират съществуващите ограничения за МСП за намирането и достъпа до такива данни. МСП, чийто бизнес модел се основава на използване на данни от обществения сектор, имат подобрен достъп и разширени възможности за повторно използване на данни при разработване на иновации, нови продукти и услуги.

Пазарът на посреднически услуги за данни в България е в начална фаза на развитие. Не е налична информация за потенциалния брой доставчици на посреднически услуги за данни, които следва да уведомят националния компетентен орган. Може да се очаква, че разходите на български посредници на данни за доброволно етикетиране ще бъдат по-ниски от средните разходи, оценени от ЕК – еднократни разходи за доброволно етикетиране, в рамките на 20 000 – 50 000 евро и още толкова за поддържане на етикета[14]. Регулаторният подход на АУД осигурява компенсиране на тези разходи чрез увеличаване на клиентската база и приходите (25 - 50% увеличение), както и чрез увеличаване на възможностите за привличане на инвеститори[15].

Условията за регистрация и функциониране на организации за алтруистично споделяне на данни не се отнасят до МСП, доколкото тази дейност е с нестопанска цел.

→ **Административна тежест:**

АУД предвижда нови административни задължения за доставчиците на посреднически услуги за данни и за организациите за алтруистично споделяне на данни. Избраният регулаторен подход се стреми да балансира разходите и ползите, както за публичния сектор, така и за икономическите субекти, и по-специално МСП и новосъздадени предприятия, организации на гражданското общество и учебни заведения.

Съгласно АУД критериите и методологията за изчисляване на таксите, както и описание на основните категории разходи и правилата, използвани за разпределение на разходите ще бъдат публикувани. За МСП и новосъздадени предприятия, организации на гражданското общество и учебни заведения се предвижда запазване на принципите, определени в чл. 20 и чл. 41е от ЗДОИ, както и регламентиране на по-ниски такси или освобождаване от такси. За тази цел ще бъде изготвен списък на категориите повторни ползватели, на които се предоставят данни за повторно използване срещу по-ниска такса или безплатно. Този списък, заедно с критериите, използвани за неговото съставяне, ще бъде оповестен публично.

→ **Въздействие върху бюджета и административната система:**

Създаването на условия за повторно използване на определените категории защитени данни, притежавани от публичния сектор, е свързано с допълнителни еднократни бюджетни разходи. Според оценката на ЕК, средният размер на тези разходи за държава членка е 10,6 млн. евро. Въз основа на проведените консултации с основните институции, отговорни за осигуряване на повторно използване на определените категории защитени данни, може да се очаква еднократните бюджетни разходи за прилагането на АУД да бъдат между 75 и 80% от прогнозата на ЕК.

В допълнение, средният размер на периодични годишни разходи за държава членка е оценен в размер на 610 000 евро за поддръжка. Аналогично може да се очаква периодични годишни разходи за прилагането на АУД да бъдат между 75 и 80% от прогнозата на ЕК.

Икономическите приходи от такси и спестявания, дължащи се на по-високата ефективност (последната се оценява на 684 милиона евро годишно), обаче ще надхвърлят значително тези разходи.

→ **Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант:**

Рисковете (национални), свързани с прилагането на вариант 1 са:

[14] SWD/2020/295 final, РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА ДОКЛАД ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО, придружаващ документа Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно управлението на европейските данни (Закон за управление на данните), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52020SC0295

[15] Европейска комисия (2020 г.). Study to support an impact assessment on enhancing the use of data in Europe, ISBN 978-92-76-41909-9, doi:10.2759/759296

- допълнително забавяне на създаването на нормативни на условия за прилагането на АУД и възможност за предприемане на правни действия срещу България;
- регулаторна фрагментация;
- изоставане от останалите държави членки и ограничаване на възможностите за получаване на конкурентни предимства от развитието на пазар на данни.

3. Разходи и ползи от вариантите за действие

3.1. По проблем 1:

Варианти за действие:	Общи годишни разходи	Общи годишни ползи
Препоръчителен вариант: Вариант 1 "Приемане на изменения и допълнения на съществуващите закони, регламентиращи въпросите, обхванати от АУД"	Техническо осигуряване на органите от обществения сектор, които предоставят разрешения за повторна употреба на защитени данни, гарантиращо неприкосновеността на личния живот и поверителността на тези данни. Организиране на обслужване единната информационна точка (на едно гише) за повторни потребители и съответните механизми за правна и техническа подкрепа. ▷ еднократни бюджетни разходи за прилагането на АУД между 8 - 8,5 млн. евро; ▷ текущи разходи (годишно) – 480 хил. евро	**Повторна употреба на защитени данни** Спестените разходи за публичния сектор поради по-ниските разходи за обработка и управление на данни – около 20% от настоящите разходи. Приходите от такси за предоставяне на услуги са пренебрежими поради подхода за насърчаване на използването на данни. Преки ползи за повторните потребители: ▷ икономии на разходи от такси за МСП, новосъздадени предприятия, организации на гражданското общество и учебни заведения; ▷ по-лесно повторно намиране и използване на данни. Косвените ползи за повторните потребители: ▷ увеличаване на клиентската база и транзакциите с данни – 25 - 50%; ▷ иновации – нови продукти и услуги.
	▷ еднократни разходи за доброволно етикетиране под 20 000 евро; ▷ текущи разходи (годишно) за поддържане на етикета под 20 000 евро.	**Доставчици на посреднически услуги за данни** ▷ увеличение на конкуренцията за посредниците на данни както на B2B, така и на C2B пазарите в рамките на 2 - 5 години
	▷ еднократни разходи за регистрация – 3 420 евро; ▷ текущи разходи (годишно) за поддържане на регистрацията – 5 000 евро.	**Алтруистично споделяне на данни** ▷ подобрено създаване на политики за правителството ▷ насърчаване на инициативи за интелигентни градове и екологични данни за общественото благо
Вариант 2 "Приемане на нов самостоятелен закон"	Потенциалните разходи са идентични на тези от препоръчителният вариант	Потенциалните ползи са идентични на тези от препоръчителният вариант
Вариант 3 "Кодификация на законодателството в областта на данните"	Потенциалните разходи са идентични на тези от препоръчителният вариант, но е възможно повишаване на еднократните бюджетни разходи за прилагането на АУД с 15-20%, поради интегрирането на елементи, които в предходните варианти, остават непроменени.	Потенциалните ползи са идентични на тези от препоръчителният вариант, но кодификацията на нормативната уредба би допринесла допълнително за повишаване на доверието при споделяне на данни и съответно засилване на интереса за използване на данните като ресурс за развитие.
Вариант 0 "Без действие"	**Н/П** вариант 0 е неприемлив, тъй като целите на АУД не могат да бъдат постигнати без законодателна намеса	

4. Проведени консултации

Консултации:

Проведени са няколко кръга консултации:

▷ предварителни консултации, във връзка с определяне на обхвата на предварителната оценка и идентифициране на приложими варианти, които да бъдат предмет на предварителната оценка;

- консултации чрез на Портала за обществени консултации https://strategy.bg/ по изготвения консултационен документ;
- обсъждания с представители на ключови институции, отговорни за прилагането на АУД – Министерство на електронното управление, дирекция "Модернизация на администрацията" в администрацията на Министерския съвет, Националния статистически институт, Комисията за защита на конкуренцията, Комисията за защита на личните данни, Патентното ведомство;
- обсъждания с представители на фирми и организации, обработващи данни;
- в процеса на разработване на нормативните мерки за прилагане на АУД е предвидено отразяване на мнението на членовете на Обществения съвет за Информационни технологии и информационно общество (ИТИО), към министъра на електронното управление, като на представители на други институции.

Обобщение на резултатите от консултациите са включени в Доклада за цялостна предварителна оценка на въздействието на нормативни мерки за прилагане на Акта за управление на данните.

5. Привеждане в действие и изпълнение

От коя дата предложението влиза в сила?	..... *ден/ месец/ година*

Коя институция ще отговаря за изпълнението на предложението и за контрола?

Министерството на електронното управление:

- общо координиращи функции във връзка с хоризонталните аспекти на управлението на данните,
- специфични функции:
  - за съдействие на организациите от обществения сектор при повторно използване на категориите данни, посочени в чл. 3, пар. 1 от АУД (с изключение на данни, защитени на основания, свързани със статистическа поверителност);
  - като единна информационна точка (чл. 8, чл. АУД),

Националният статистически институт, като национален (секторен) компетентен орган, съгласно чл. 7, пар. 1 от АУД за сектор "Статистика" за оказване на съдействие на организациите от обществения сектор при повторно използване на данни, защитени на основания, свързани със статистическа поверителност (чл. 3, пар. 1, б. "б", АУД).

Име, длъжност и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на цялостната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Мариана Цвяткова – началник на отдел „Електронна идентификация и данни“, дирекция „Политики за електронно управление“

Дата: 14.03.2025 г.

Подпис: Mariana Dyankova Tsvyatkova

Digitally signed by Mariana Dyankova Tsvyatkova
Date: 2025.03.19 14:50:12 +02'00'